

Uvod

U drugom veku pre Hrista Rim je predstavljao, i u socijalnom i u kulturnom pogledu, plodno tle za dalji razvitak retorike, tako da su u tom periodu grčki besednici počeli da se tamo premeštaju. Pre nego što je Rim došao u dodir sa grčkim nasleđem postojala je tradicija samoukog besedništva. Ono se prvenstveno odnosilo na nadgrobne govore, koje je držao najbliži rođak preminulog. Osim toga, republikansko uređenje zasnivalo se na javnim raspravama, pa je tako bilo nemoguće biti uspešan u nekom javnom poslu bez vladanja govorničkom veštinom.

Ali, bez obzira koliko je primena retorike u rimskom društvu bila potrebna, grčki besednici u početku nisu bili dobro primljeni. Rimski patriciji su bili nepoverljivi u odnosu na nove stvari koje su stizale u njihovu državu. Grčke ideje i učenja za njih su bile potpuno nove i revolucionarne. Pored toga, zamerali su upotrebu grčkog jezika do te mere da je Senat izdavao ovlašćenja da se proteraju svi retori i filozofi koji su se njime služili. Ipak, ove mere nisu bile dovoljne da zaustave uticaj aticizma i azijanizma na jednostavno, spontano rimsko besedništvo.

Teško je utvrditi ko je prvi počeo da se bavi učenim besedništvom u Rimu, ali pretpostavlja se da je to bio **Marko Porcije Katon**. Iako je sam bio veliki protivnik upotrebe grčkog jezika i toj književnosti odricao svaku vrednost, u njegovim delima očigledan je grčki retorski uticaj.

Posle Suline vladavine umetničko besedništvo doživeće pocvat. Do tada je ono već usvojilo veštinu građenja umetničke besede koju su Grci godinama stvarali. Besednici će početi da se priklanjaju raznim stilovima: neki aticizmu, neki azijanizmu, dok će neki, poput Cicerona, ostati umereni.

1. "RETORIKA ZA HERENIJA"

Najstariji nama poznati udžbenik retorike pisan na latinskom jeziku je "Rhetorica ad Herennium", odnosno "Retorika za Herenija". Nastala je između 86. i 82. godine pre Hrista. Mnogo se nagađalo o autoru ovog dela. Dugo se verovalo da je to Ciceron, zatim je pripisivana Kornifaciju. Pošto su oba odgovora odbačena, danas se delo smatra anonimnim. Pretpostavlja se da se autor u osnovi ugledao na neki grčki udžbenik, pa je otud ovo delo bilo značajno za širenje grčkog retorskog učenja. Upkos tome, ono se ne bavi naučno-teorijskim aspektom besedništva, već prenosi samo praktična uputstva i savete.

Ona podržava grčku podelu beseda na tri vrste, sada ih nazivajući *genus demonstrativum*, *genus deliberativum* i *genus iudicale*. Ovu podelu će preuzeti i Ciceron u svom delu "De inventione", odnosno "O iznalaženju tema za besedu".

Značajnija od ove je podela na pet sastavnih delova retorske umetnosti, odnosno na pet dužnosti besednika (*officia oratoris*), koju će prvo Ciceron preneti u "De inventione", a zatim Kvintilijan u "Institutio oratoria". Tih pet dužnosti su: *inventio*, *dispositio*, *elocutio*, *memoria* i *actio* ili *pronuntiatio*.

1. INVENTIO se odnosi na iznalaženje tema za besedu.
2. DISPOSITIO se bavi raspoređivanjem argumenata i drugog materijala u besedi.
3. ELOCUTIO se odnosi na izraze, izbor reči, stil, upotrebu govornih figura.
4. MEMORIA govori o tehnikama pamćenja ranije pripremljene besede.
5. PRONUNTIATIO se bavi samim izlaganjem besede i načinom kazivanja.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU

WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](#)

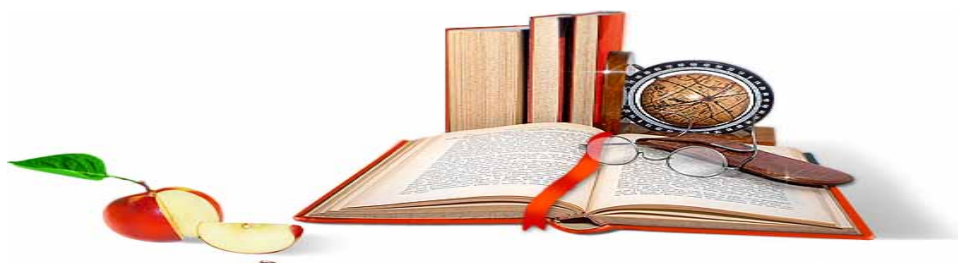
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com

